

Aleš Feters devadesátiletý

Jiří Uhlíř

zj.uhlirovi@seznam.cz

Bohemista Mgr. Aleš Feters, narozený dne 4. dubna 1933 v Úpici na Trutnovsku, je velmi agilní středoškolský češtinář, literární historik a kritik, regionální vlastivědný autor, onomastik a publicista, od roku 1959 působící v Náchodě.

Během své 33leté pedagogické aktivity působil na mnoha školách Trutnovska, Náchodska i Broumovska a prošel od pozice učitele základní školy přes všechny stupně středních škol, od gymnazijních, učňovských, odborných, průmyslových škol až k funkci polistopadového ředitele gymnázia v Náchodě. Učitelská kariéra byla přerušena v roce 1975, v němž nastoupil jako dělník do nepřetržitého provozu v demineralizační stanici náhodské teplárny. Zde pracoval deset let. Od roku 1991 byl školním inspektorem pro střední školy okresu Náchod a Trutnov až do odchodu do důchodu v roce 1995.

Vystudoval obor český jazyk a literatura na tehdejší Vysoké škole pedagogické v Praze, kde v létě 1957 promoval. Tam jsem se s ním poprvé setkával na přednáškách našich profesorů Q. Hodury, A. Jedličky, F. Vodičky, K. Dvořáka, J. Janáčkové, F. Cuřína, P. Hausera a dalších vysokoškolských pedagogů. Už tehdy prokazoval velký zájem o studovaný obor, převyšoval nás nejen svým věkem a postavou, ale i kulturním rozhledem.

Fetersova kulturní, osvětová a publicistická činnost je mimořádná. Po vysokoškolských studiích pracoval jako češtinář od roku 1959 na gymnáziu v Náchodě (do roku 1970). Okamžitě se zapojil do veřejného života. Od r. 1959 začal zpívat v pěveckém sboru Hron, vytvořil jeho kroniku od založení v r. 1861 a pak jeho historii zpracoval v několika publikacích. Vždy byl aktivním účastníkem odborných konferencí vztahujících se k regionu.

Od roku 1980 byl velmi činným členem Společnosti bratří Čapků v Praze. Za přínosné literárněvědné práce mu udělil výbor SBČ v roce 1991 pamětní medaili Karla Čapka a získal také Cenu Karla Čapka za rok 2001. Později byl jmenován čestným členem SBČ. V literární činnosti se Aleš Feters zaměřil na regionální kulturní aktivity a spisovatele východních Čech (Karel a Josef Čapkovi, Helena Čapková, Fráňa Šrámek, Václav Černý; dramatik Václav Havel, s nímž si dopisoval a z jejichž přátelství vznikla kniha *Epizoda z 60. let. Korespondence Václava Havla a Aleše Fetterse* (2006).

Později se orientoval na studium sborového zpěvu náhodského Hronu, českých sbormistrů a významných osobností regionu (Božena Němcová, Alois Jirásek, bratři Čapkové, Helena Čapková, Josef Škvorecký, Karel Poláček, spisovatel Josef Šír; katolický kněz, spisovatel a překladatel Sigismund Bouška). Zabýval se také onomastikou, hydronomií, především povodím Metuje, Úpy a Stěnavy. Přispíval též do bohemistických periodik: *Český jazyk a literatura*, *Češtinář*, *Zpravodaj Místopisné komise ČSAV*, *Onomastický zpravodaj*, *Acta onomastica* a řady dalších.

Psal do regionálního i celostátního tisku a řady sborníků, věnoval se literárním tradicím nejen Sobotecka (přírodovědec Karel Samšiňák, spisovatel Kalandra), Úpicka, Náchodska, ale i regionálním spisovatelům severovýchodních Čech (naposledy vyšel jeho zdařilý *Malý slovník regionálních autorů* (2012). Zabýval se přátelstvím Fr. Šrámka a K. Čapka, připravil k vydání jejich vzájemnou korespondenci v r. 1987, 1990, 2002, zpracoval studii *Přátelé Karel Čapek a Fráňa Šrámek* (2002) a studii *Fráňa Šrámek – voják. Od anarchismu k republikánství* (2008). Ztvárnil bibliofilii *Krajem Devatera pohádek* (3. vyd. 2005) a objevnou brožuru *Osudu navzdory. Pracemi Život a dílo Heleny Čapkové* (2008, 2012) a *Karel Čapek v rodném kraji* (2010) společně s řadou dalších statí se přiřadil mezi respektované znalce K. Čapka.

Několik publikací věnoval také náchodskému rodákovi J. Škvoreckému. Fetersův lapidární a výstižný *Průvodce Náchodem Josefa Škvoreckého* vyšel nejen česky, ale i v polštině a angličtině (2008, 2012). V roce 2018 vyšla Fetersova monografie *Mariáš v Beránku. Náchod'an Vratislav Blažek*, přibližující život a dílo poněkud opomíjeného náchodského rodáka, významného českého dramatika a filmového scenáristy.

Fetersovo literární dílo nelze v krátkém článku celé postihnout a zhodnotit. Jeho výběrová bibliografie vykazuje 23 samostatných publikací a 32 významnějších statí ve sbornících. Z jeho díla lze usoudit, že jde o kulturně založeného, charakterního intelektuála s vysokým morálním kreditem, na něhož rádi a s úctou vzpomínají i jeho studenti a studentky. K nim patří i doktorka Eva Koudelková, žačka A. Fetterse na náchodském gymnáziu, která vydala k jeho 80. narozeninám sborník *Panu profesorovi s úctou: pocta Aleši Fetersovi* (2013). Fetersovu osobnost připomínají tři prestižní biografické encyklopedie KDO JE KDO v České republice (1991, 1994, 2002). Za zmínku též stojí, že A. Feters a E. Koudelková jsou autory biografické encyklopedie *Zanechali stopu... Osobnosti kultury v Náchodě* (2013) a monografie *Metuje známá i neznámá* (2020).

V září 2023 byla jubilantovi udělena Medaile Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy 1. stupně za dlouholetou vynikající pedagogickou, publicistickou, výchovnou a osvětovou činnost.

Jubilantovi Aleši Fetersovi děkujeme za vše přínosné, co vykonal pro českou kulturu, pedagogiku, literaturu i region a pro poznání spisovatelské dynastie Čapkových. Do dalších let mu přejeme hodně zdraví a nové tvořivé počiny, obohacující českou literaturu a vědu.